

Interventies

Beschrijven
Vinden en kiezen
Ontwikkelen
Aanpassen
Evalueren
Verbeteren
Combineren

TOOL INTERVENTIES bij impact gedreven werken
Versie 1.0 Clemens Hosman

ONZE TAKEN

Wat komt er in deze tool aan de orde?

- Wat bedoelen we met 'interventie'?
- Hoe beschrijven we interventies? Welke kenmerken?
- Typen interventies
- Verschillende functies van interventies bij IGW
- Wat zijn onze taken bij interventies?
- Uitwerking van ieder van deze taken Werkagenda's

Wat bedoelen we met 'interventie'?

**Activiteit gericht op het realiseren van duidelijk omschreven verandering(en)
Bij een beoogde doelgroep vanuit een passende onderbouwing en planmatig opgezet,
om uiteindelijk bij te dragen aan beoogde maatschappelijke resultaten (impact).**

Doelgroepen kunnen zijn: (1) einddoelgroepen (burgers, kwetsbare groepen),
(2) groepen, netwerken of organisaties in hun leefomgeving,
(3) aanbieders van interventies (organisaties, professionals, vrijwilligers).

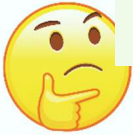
Kwaliteitseisen bij interventies binnen IGW :

- **onderbouwing** vanuit een themamodel
vanuit kennis over veranderingsprocessen en IGW
- **duidelijke beschrijving** van de interventie
als basis voor lokale communicatie, overdraagbaarheid en evaluatie.
- **Inzicht in hun werkzaamheid**

! Realiseren van maatschappelijke impact ← vereist meestal combinatie van interventies !

Wat is de uitgangssituatie in jullie wijk?

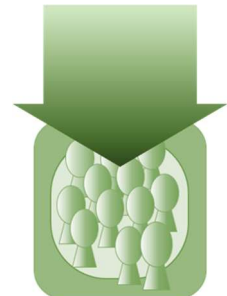
- **We hebben nog geen geschikte interventie voor ons doel. We zijn op zoek**
Zelf iets nieuws ontwikkelen samen met doelgroep en stakeholders?
Of een geschikte bestaande interventie van elders overnemen?
Een interventie uit andere wijk of gemeente? Een landelijk erkende interventie?
Is het nodig om die interventie aan te passen of te verbeteren?
- **Er is in de wijk al een door professionals of burgers zelf ontwikkelde activiteit**
Wat weten we over de kwaliteit daarvan? Goed beschreven en onderbouwd?
Wat weten we over de werkzaamheid ervan?
Investeren in verdere verbetering? Op welke aspecten?
- **Er wordt al een landelijk erkende interventie uitgevoerd**
Is er behoefte aan verdere verbetering of aanpassing?
- **Is er naast bestaande interventies behoefte aan extra interventies → impact**
Maak gebruik van de TOOL Combineren van Interventies

Ga op basis van jullie antwoorden naar de onderdelen van deze TOOL die daarop aansluiten of naar andere relevante TOOLS

Beschrijven	Profiel beschrijven volgens het format op pag. 3
Vinden & kiezen	Het zoeken en vinden van geschikte interventies Overwegingen bij het kiezen van een interventie
Ontwikkelen	Zelf ontwikkelen van een nieuwe interventie Kwaliteitseisen en proces
Aanpassen	Aanpassen van een overgenomen interventie aan lokale doelgroep, behoeften en sociale context
Evalueren	Evaluatiedoelen? Wat evalueren? Verschillende evaluatiemethoden
Verbeteren	Waarom is investeren in verbeteren nodig? Hoe kun je in een interventie verbeteren?
Combineren	Meerdere interventies combineren, nodig voor realiseren beoogde effecten, bereik en impact.

ONZE TAKEN

**Combineren
Opschalen
interventies**

zie aparte TOOLS

Formuleer samen duidelijke uitspraken over wat de uitgangssituatie in jullie wijk of gebied is ten aanzien van interventies gericht op jullie thema.

Maak afspraken over: welke taken dat oplevert, wie die taken gaan uitvoeren en wie daarvoor eindverantwoordelijk zijn.

BESCHRIJVEN

Format

Interventieprofiel

Hoe beschrijven
we een interventie?

Via welke kenmerken?

- **Thema Doelgroep Doel** (beoogde resultaten)
- **Factor(en)** die de interventie wil beïnvloeden
- **Interventiemethode(n) en Werkzame elementen**
Wat is jullie verhaal over hoe jullie doel bereikt gaat worden?
- **Wat voor plek heeft interventie in totale aanpak** → impact
- **Tijd:** duur, intensiteit en timing
- **Setting** waarin interventie wordt aangeboden
- **Aanbieder**
- **Criterium:** Wanneer beschouwen interventie als een succes?
- Wat weten we over **Werkzaamheid / Effecten**

Deze kenmerken kunnen we gebruiken om:

1. Profiel van een interventie te beschrijven en te communiceren
2. Interventies te kiezen of te ontwikkelen
3. Verschillen tussen interventies te verhelderen
4. Interventies aan te passen
5. Interventies combineren → meer effect, bereik, impact
6. Interventies te evalueren en te verbeteren

We onderscheiden verschillende TYPEN interventies

Interventies naar ontwikkelingsfase

Praktijkinterventie → Stevig onderbouwd → Bewezen effectief

Lokaal ontwikkeld ↔ **Landelijk erkend**

Standaard ↔ **Flexibele 'op maat' interventie**

Individu- of groepsgericht ↔ **Omgevings- of systeemgericht**

Direct op einddoelgroep ↔ **Op omgeving, professionals, organisaties**

Enkelvoudige ↔ **Samengestelde interventies** (meerdere methoden)

Een interventie is meestal een **onderdeel** van de integrale strategische aanpak die nodig is om samen met andere interventies op langere termijn maatschappelijke impact te realiseren. Het ontwikkelen van zo'n integrale impactgerichte aanpak bespreken we in een aparte TOOL.

*Van welke typen zijn de themagerichte interventies in jullie wijk of gebied? **Staan er in het schema typen die jullie nu niet, maar in de toekomst wel willen gebruiken?***

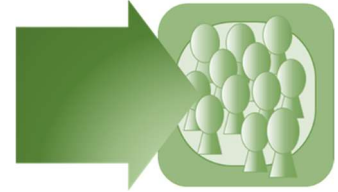
Interventies zelf ontwikkelen of geschikte, al bestaande interventies zoeken?

Zelf interventies ontwikkelen heeft het voordeel dat interventies dan 'op maat' gemaakt worden en betrokken lokale partners zich er *mede-eigenaar* van voelen. Dit levert ook extra motivatie op om de interventies ook echt in de praktijk te toepassen en deel te nemen.

Alternatief: overnemen van geschikte, succesvolle interventies die al elders ontwikkeld zijn

Voordelen: bespaart veel tijd nodig voor het ontwikkelen. Bestaande succesvolle interventies hebben al een geschiedenis achter de rug van praktijkervaringen, vallen en opstaan, en verbeteren. Daar kunnen we ons voordeel mee doen.

VINDEN EN KIEZEN BESTAANDE INTERVENTIES

Of een interventie ook echt werkt is voor toekomstige deelnemers én voor financiers belangrijk. Uit onderzoek blijkt dat niet alle gebruikte interventies in de praktijk ook echt de beoogde eindresultaten opleveren.

Dan hebben doelgroepen er weinig aan.

Een interventie die echt werkt, motiveert praktijkorganisaties en stakeholders om er concreet mee aan de slag te gaan.

Bronnen voor vinden van geschikte interventies

Goed onderbouwde en werkzame interventies vind je in landelijke **databanken** van o.a. NJi, Movisie, RIVM. Zij bieden handig zoeksystemen en uitvoerige beschrijvingen van de interventies en info over hun werkzame elementen.

Ook landelijke **themaprojecten** bieden overzichten van succesvolle interventies. (bv. Een tegen Eenzaamheid)

Informatie over geschikte interventies en ervaringen daarmee is ook te vinden via websites zoals Google Scholar en via online literatuuronderzoek.

Overwegingen bij het kiezen van interventies

- **Relevantie** Aansluiting bij beoogde doelen en factoren in themamodel (beoogde outcomes), en bij ervaren behoeften en cultuur van de doelgroep
- **Heldere beschreven en overdraagbaar** Bruikbare handleiding? Biedt die ook info over de werkzame elementen ervan? Interventie aanpasbaar? Wat vereist toepassing aan expertise? Overdraagbaar naar andere wijken?
- **Werkzaamheid**. Aanwijzingen voor werkzaamheid? Hoe sterk is bewijs hiervoor? Wat voor effecten?
- **Bereik en draagvlak**. Biedt de interventie kansen op een breed aanbod, groot bereik en positieve ontvangst bij de doelgroep.
- **Benodigde capaciteit**. Is er bij organisaties / uitvoerders voldoende tijd, budget en deskundigheid om interventie met succes te kunnen uitvoeren? Extra scholing nodig?
- **Kosten**. Wat zijn de kosten voor implementatie? Zijn die verdedigbaar? Wegen kosten en baten tegen elkaar op?

FUNCTIES VAN INTERVENTIES → IMPACT

Wat voor FUNCTIES hebben interventies bij het realiseren van maatschappelijke impact

- **Rechtstreeks verbeteren van beoogde impact**
bv. sociaal-emotionele vaardigheden, talenten
- **Verbetering van risico- of beschermende factoren**
individuele, omgevings-, systeemfactoren *zie themamodel*
- **Mensen en organisaties bewust maken** van een probleem / thema
- **Verbeteren van toegankelijkheid en bereik** van een interventie
bv. voorlichting, verwijzen verbeteren, laagdrempelig aanbod
- **Verbeteren kwaliteit aanbieder en aanbod**
bv. via scholing en coaching
- **Werken aan betere randvoorwaarden**
bv. managementtraining, lokale samenwerking, organisatieontwikkeling

ZELF ONTWIKKELEN NIEUWE INTERVENTIES

Wie gaan de nieuwe interventie ontwikkelen?

1. Burgers, vrijwilligers, ervaringsdeskundigen
2. Professionals uit lokale organisaties
3. Experts, wetenschappers
4. Combinaties van bovenstaande opties

- **Leg uit waarom** jullie een nieuwe interventie gaan ontwikkelen
- Werk aan alle **items in beschrijvingsformat** *zie pag. 3*
- **Betrek stakeholders** hierbij *zie TOOL Stakeholders*
- Positioneer deze interventie in het **Themamodel**
- **Ontwikkel stapsgewijs:** uitproberen, evalueren, leren, verbeteren
- Maak een **planning** voor het ontwikkelproces en **verdeel taken**
- **Welke rol heeft deze interventie** in de hele aanpak → impact
- Denk aan realiseren noodzakelijke **randvoorwaarden** *aparte TOOL*

**Tips
en
Adviezen**

AANPASSEN VAN INTERVENTIES

Wanneer is er reden voor AANPASSEN van interventies ?

‘OP MAAT’ aanpassen van bestaande interventies kan nodig zijn wanneer:

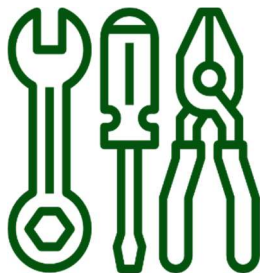
- landelijk erkende interventies aangeboden worden **aan andere doelgroepen** dan waarvoor zij ontworpen waren bv. andere culturele groepen of leeftijdsgroepen
- er binnen jullie doelgroep **meerdere subgroepen** bestaan met onderling **verschillende** kenmerken, behoeften, risico's of factorprofielen, die ieder aangepaste interventies vereisen.
- bij overdracht van interventies naar een andere wijk of gebied (bv. bij ‘*opschalen*’) sprake is van een **ander soort buurt, sociale context, inwoner samenstelling**.
- we een bestaande interventie in **een andere vorm** (bv. groepsinterventie → online) of **andere setting** (bv. van school → buurthuis) willen aanbieden.

Wanneer bestaande, ook bewezen-effectieve interventies niet aangepast worden aan de doelgroepen of sociale context waarin zij gebruikt gaan worden, bestaat het risico dat hun werkzaamheid afneemt of verdwijnt.

Flexibiliteit en ‘op maat’ kan een voorwaarde voor behoud effect zijn.

Behoud bij het aanpassen de cruciale werkzame elementen van een interventie.

Biedt voor alle aanpassingen een gedegen onderbouwing die duidelijk maakt waarom aanpassingen nodig zijn en en de werkzaamheid van de interventie ondersteunen.

Waarop kun je interventies AANPASSEN

Waarop kun je interventies aanpassen?

- Doel en Doelgroep formulering op maat
- Taal en denkwijzen die bij doelgroep passen
- Culturele inbedding
- Aandacht voor andere relevante factoren
- Passende interventiemethodieken
werkzame elementen
- Andere aanbieder
- Andere setting van aanbod
- Andere ideeën?

EVALUEREN INTERVENTIES

WAAROM is het belangrijk onze interventies te evalueren

Interventies zijn zelden direct een perfect schot in de roos,
Effectieve interventies ontwikkelen en maatschappelijke resultaten boeken
is een **stapsgewijs proces van ontwikkelen, uitproberen, evalueren en
steeds verder verbeteren**. Evaluatie is daarin een cruciaal onderdeel

Maatschappelijke verantwoording afleggen voor ons werk en de geïnvesteerde
middelen, vereist inzicht in de resultaten van onze interventies en activiteiten.
Ook naar onze doelgroepen zijn we moreel verplicht overtuigend te maken dat
De activiteiten en interventies die we aanbieden werkzaam zijn,
dus **voor burgers positieve resultaten opleveren**

Om **financiële middelen** voor ons werk te verwerven en bestaande financiering
te behouden is het noodzakelijk dat we financiers overtuigen dat de door hen geïnvesteerde middelen
ook de beoogde resultaten hebben opgeleverd.
Duidelijke successen aantonen versterkt vertrouwen
en kan zelf leiden tot uitbreiding van financiering

Evalueren waarop?

- **hoe ze beleefd worden** door deelnemers/doelgroepen
bv. tevredenheid, betrokkenheid, bruikbaarheid, aansluiting op behoeften en cultuur,
hun oordeel over wat werkt, verbeteruggesties
- **hun werkzaamheid / effect** ➔ in succesvol beïnvloeden van **factoren** (outcomes)
- **hun toegankelijkheid** en **bereik** in doelgroepen
- **hun bijdrage aan beoogde maatschappelijke impact**
- **doelmatigheid:** afwegen van hun **kosten en baten**

Methoden om interventies te evalueren

We kunnen meerdere **EVALUATIE METHODEN** toepassen:

- **Kwalitatieve interviews met deelnemers of aanbieders na afloop**
individueel of groepsgewijs: Ervaringen met de interventie, Ervaren resultaten
Succesfactoren, Verbetersuggesties
- **Voor- en nametingen met behulp van vragenlijsten / succes indicatoren**
- **Veranderingen bij deelnemers vergelijken met die bij een vergelijkbare
controle- of wachtlijst groep gedurende een korte of lange periode**
- **Data gebruiken uit registratiesystemen of lokale-landelijke monitors,
uitgesplitst naar wijk of stadsgebied** Complexe uitdaging zie TOOL Monitoring

INTERVENTIES VERBETEREN

WAAROM werken aan verbeteren?

Wanneer we een **interventie van elders** overnemen kan er op basis van evaluatie aanleiding zijn voor investeren in verbeteren, naast aanpassingen. Zo kan men vinden dat doelen of doelgroep scherper omschreven moeten worden, een betere onderbouwing nodig is of versterking door extra werkzame elementen.

Nationaal en internationaal evaluatieonderzoek aangetoond dat (1) niet alle interventies in de praktijk ook effect opleveren, en (2) zelfs van landelijk erkende interventies blijken de bewezen effecten *gemiddeld* nog maar klein tot matig te zijn om verschillende redenen.

Ook **bij al lopende interventies in de wijk** kan er reden zijn voor verbeteren op basis van de resultaten van kwalitatieve evaluaties door deelnemers, aanbieders of experts, of op basis van lokaal evaluatieonderzoek met kwantitatieve effectindicatoren. Werken aan hoog-effectieve interventies kost tijd, neem die tijd

Aanbeveling: **Werk over meerdere jaren heen stapsgewijs aan verbeteren.**

TIPS voor verbeteren van interventies

- 1. Doelen en doelgroepen specifieker omschrijven** bv. minder breed
Niet iedereen in een doelgroep heeft steun nodig, richt je op meer kwetsbare groepen
Interventies blijken niet bij iedereen in de doelgroep effectief. Spits de doelgroep toe tot voor wie de interventie wel goed werkt. Dat leidt tot beter succescijfers.
Hetzelfde geldt voor te brede of te vage doelen, spits die toe en stem interventie daarop af.
- 2. Richt je op meerdere invloedrijke factoren** → meer impact. zie *Themamodel*
- 3. Voeg extra werkzame elementen en succesfactoren toe.** zie *betreffende TOOL*
- 4. Pas duur of timing van interventies aan.** Sommige interventies zijn te kort van duur om tot de beoogde resultaten te leiden. Ook beter afstemmen op juiste ontwikkelingsfase van een factor of leeftijdsgroep kan groot verschil uitmaken.
Voorbeeld: werken aan sociaalemotionele vaardigheden blijkt veel effectiever wanneer je daarmee vroeger in het leven start (voorschool- en basisschool, begin VO) dan pas later. SEV schoolprogramma's zijn effectiever wanneer je ze uitgestrekt over meerdere jaren.
- 5. Verbeter kwaliteit van de uitvoering in de praktijk** zie *implementatie*
en versterk de deskundigheid van aanbieders
- 6. Kosten en efficiëntie.** Bekijk of de interventie met behoud van werkzaamheid met minder tijdsinvestering en goedkoper uitgevoerd kan worden. Bv. via gebruik digitale methoden, inzet van andere stakeholders en vrijwilligers. Dan hou je middelen over om het aanbod te vergroten of ook andere interventies in te zetten.
- 7. Stemmen van interventies beter af** op je doelgroep en lokale context (op maat)
- 8. Combineer met andere** interventies vanuit welzijn of andere aanbieders zie *TOOL*
- 9. Vergroot het bereik:** essentieel voor meer maatschappelijke impact. Zie *TOOL*
bv. gebruik van interventiemethoden met groot bereik, interventies gericht op verwijzers, meer begrijpelijke taal, betere aansluiting op ervaren behoeften en cultuur doelgroep

Zie aparte TOOL

COMBINEREN INTERVENTIES